

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

**ΑΠΟΦΑΣΗ
ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΑΡΑΔΕΚΤΟΥ**

της προσφυγής αριθ. 28511/02
που κατατέθηκε από τον $\dot{\text{E}} \dot{\text{E}}$
κατά της Ελλάδας

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (πρώτο τμήμα), συνεδριάζοντας στις 9 Δεκεμβρίου 2004 σε συμβούλιο αποτελούμενο από τους:

Κύριο Λ. ΛΟΥΚΑΪΔΗ, *πρόεδρο*,

Κύριο Κ.Λ. ΡΟΖΑΚΗ,

Κυρία F. TULKENS,

Κύριο P. LORENZEN,

Κυρία N. ΒΑΙΙĆ,

Κύριο D. SPIELMANN,

Κύριο S.E. JEBENS, *δικαστές*,

και τον κύριο S. NIELSEN, *γραμματέα τμήματος*.

Λαμβάνοντας υπόψη την πιο πάνω αναφερόμενη προσφυγή που κατατέθηκε στις 25 Ιουλίου 2002,

Λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου να επικαλεστεί το άρθρο 29 § 3 της Σύμβασης και να εξετάσει από κοινού το παραδεκτό και την ουσία της υπόθεσης,

Λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν από την εναγόμενη κυβέρνηση και εκείνες που κατατέθηκαν σε απάντηση από τον προσφεύγοντα,

Αφού διασκέφθηκε, εκδίδει την πιο κάτω απόφαση:

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

Ο προσφεύγων, κ. ÈÈ , είναι ένας έλληνας υπήκοος, ο οποίος έχει γεννηθεί το 1949 και κατοικεί στην Αθήνα. Η ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπείται από τους απεσταλμένους του αντιπροσώπου της, κ. Σ. Σπυρόπουλο, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και κ. Σ. Τρέκλη, Δικαστική Αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

Τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης, όπως εκτίθενται από τους διαδίκους, μπορούν να συνοψισθούν ως εξής:

A. Η γέννηση της υπόθεσης

Την 1^η Νοεμβρίου 1991, ο προσφεύγων προσλήφθηκε από το Εθνικό Κέντρο Ερευνών στις Φυσικές Επιστήμες (ΕΚΕΦΕ) με σύμβαση ετήσιας διάρκειας ως υπεύθυνος μηχανογράφησης. Η σύμβαση ανανεώθηκε πολλές φορές και πάντοτε για ετήσια διάρκεια.

Στις 10 Φεβρουαρίου 1995, ζήτησε από το ΕΚΕΦΕ την πρόσληψή του με σύμβαση αορίστου χρόνου. Την 1^η Νοεμβρίου 1995, η αίτησή του απορρίφθηκε από το ΕΚΕΦΕ για τον λόγο ότι η θέση εργασίας του δεν κάλυπτε πάγιες και διαρκείς ανάγκες της υπηρεσίας.

B. Η πρώτη διαδικασία

Στις 12 Δεκεμβρίου 1995, ο προσφεύγων κατέθεσε στο Διοικητικό Εφετείο Αθηνών αίτηση ακύρωσης της άρνησης του ΕΚΕΦΕ να τον προσλάβει με σύμβαση αορίστου χρόνου. Το Διοικητικό Εφετείο έκρινε ότι η απόρριψη της αίτησης δεν ήταν επαρκώς αιτιολογημένη, αφού το ΕΚΕΦΕ δεν απέδειξε τους λόγους για τους οποίους η θέση του προσφεύγοντος δεν αντιστοιχούσε σε πάγιες και διαρκείς ανάγκες της υπηρεσίας, προϋπόθεση που απαιτείται για την πρόσληψη με σύμβαση αορίστου χρόνου. Η ακυρωθείσα πράξη αναπέμφθηκε στην διοίκηση προκειμένου να αποφανθεί εκ νέου αιτιολογώντας νόμιμα την απόφασή του (απόφαση αριθ. 1628/1997).

Γ. Η δεύτερη διαδικασία

Στις 7 Απριλίου 1998, ο προσφεύγων κατέθεσε νέα αίτηση ζητώντας να προσληφθεί από το ΕΚΕΦΕ. Στις 4 Δεκεμβρίου 1998, το ΕΚΕΦΕ απέρριψε την αίτησή του για τον λόγο ότι η θέση του δεν αντιστοιχούσε σε πάγιες και διαρκείς ανάγκες της υπηρεσίας.

Στις 7 Φεβρουαρίου 1999, ο προσφεύγων κατέθεσε εκ νέου στο Διοικητικό Πρωτοδικείο Αθηνών αίτηση ακύρωσης της άρνησης της διοίκησης να τον προσλάβει σε μόνιμη θέση.

Στις 28 Ιανουαρίου 2002, και μετά από μία αναβολή της συζήτησης, το εν λόγω δικαστήριο αποδέχθηκε την αίτησή του και απέρριψε εκ νέου την άρνηση της διοίκησης. Το Διοικητικό Εφετείο έκρινε ότι η διοίκηση δεν είχε αποδείξει τους λόγους για τους οποίους η θέση του προσφεύγοντος δεν αντιστοιχούσε σε πάγιες και διαρκείς ανάγκες της υπηρεσίας. Ειδικότερα, το εν λόγω δικαστήριο εξέτασε μία εσωτερική έκθεση, η οποία υποβλήθηκε στη διεύθυνση του ΕΚΕΦΕ και ανέφερε ότι η θέση του προσφεύγοντος δεν αντιστοιχούσε σε πάγιες και διαρκείς ανάγκες της υπηρεσίας. Κατά την άποψη του Διοικητικού Εφετείου, το ΕΚΕΦΕ είχε περιοριστεί στην επικύρωση των

συμπερασμάτων της εσωτερικής έκθεσης και δεν είχε εξηγήσει το ίδιο, στο κείμενο της απορριπτικής απόφασής του, τους λόγους για τους οποίους η θέση του προσφεύγοντος δεν αντιστοιχούσε σε πάγιες και διαρκείς ανάγκες της υπηρεσίας. Η ακυρωθείσα πράξη αναπέμφθηκε στην διοίκηση προκειμένου να αποφανθεί εκ νέου αιτιολογώντας νόμιμα την απόφασή του (απόφαση αριθ. 35/2002).

Δ. Η έκβαση της υπόθεσης

Την 1^η Οκτωβρίου 2002, το ΕΚΕΦΕ προσέλαβε τον προσφεύγοντα με σύμβαση αορίστου χρόνου.

ΑΙΤΙΑΣΕΙΣ

1. Επικαλούμενος το άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης, ο προσφεύγων παραπονεύεται για την άρνηση της διοίκησης να συμμορφωθεί προς τις αποφάσεις αριθ. 1628/1997 και 35/2002 του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών.

2. Επικαλούμενος την ίδια διάταξη, ο προσφεύγων παραπονεύεται εξάλλου για την διάρκεια της διαδικασίας.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

1. Ο προσφεύγων παραπονεύεται, υπό το πρίσμα του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης, για την άρνηση του ΕΚΕΦΕ να συμμορφωθεί προς τις αποφάσεις αριθ. 1628/1997 και 35/2002 του Διοικητικού Εφετείου και να τον προσλάβει με σύμβαση αορίστου χρόνου αναδρομικά από την 1^η Νοεμβρίου 1995, ημερομηνία κατά την οποία η αίτησή του απορρίφθηκε από το ΕΚΕΦΕ.

Το εφαρμοστέο απόσπασμα του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης έχει ως εξής:

«Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθή δικάως εντός λογικής προθεσμίας, υπό δικαστηρίου (...) το οποίο θα αποφασίση (...) επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως (...)»

Η Κυβέρνηση αντικρούει την θέση αυτή. Καταρχήν, βεβαιώνει ότι την 1^η Οκτωβρίου 2002, ο προσφεύγων προσλήφθηκε από το ΕΚΕΦΕ με σύμβαση αορίστου χρόνου. Κατά δεύτερο λόγο, η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι, μετά τις αναφερθείσες αποφάσεις του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, το ΕΚΕΦΕ δεν ήταν υποχρεωμένο να προσφέρει στον προσφεύγοντα σύμβαση αορίστου χρόνου. Είχε την υποχρέωση να εκδώσει μία νέα πράξη που να περιέχει επαρκή αιτιολογία επί της αίτησης του προσφεύγοντος.

Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι το δικαίωμα πρόσβασης σε ένα δικαστήριο, το οποίο προστατεύεται από το άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης, θα ήταν μάταιο, αν η εσωτερική έννομη τάξη ενός Συμβαλλομένου Κράτους επέτρεπε το να παραμείνει μία οριστική και υποχρεωτική δικαστική απόφαση ανενεργή σε βάρος ενός διαδίκου. Η εκτέλεση μιας απόφασης οποιουδήποτε δικαστηρίου πρέπει να θεωρείται ως αναπόσπαστο τμήμα της «δίκης» με την έννοια του άρθρου 6. Το Δικαστήριο έχει ήδη αναγνωρίσει ότι η πραγματική προστασία του πολίτη και η αποκατάσταση της νομιμότητας εμπεριέχουν την υποχρέωση της διοίκησης να συμμορφωθεί προς την απόφαση που έχει εκδοθεί από το ανώτερο εν προκειμένω διοικητικό δικαστήριο του Κράτους (βλέπε, ειδικότερα, την απόφαση *Hornsby κατά Ελλάδας*, της 19 Μαρτίου 1997, *Recueil* 1997-II, σελ. 510-511, § 40 και επ.).

Εν προκειμένω, το Δικαστήριο σημειώνει ότι ο προσφεύγων παραπονείται για την άρνηση του ΕΚΕΦΕ να τον προσλάβει με σύμβαση αορίστου χρόνου αναδρομικά από την ημερομηνία κατά την

οποία η αίτησή του απορρίφθηκε για πρώτη φορά. Το Δικαστήριο συμφωνεί με την Κυβέρνηση ότι οι αποφάσεις του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών δεν επέβαλαν στο ΕΚΕΦΕ την υποχρέωση να προσλάβει τον προσφεύγοντα με σύμβαση αορίστου χρόνου. Πράγματι, η ακύρωση των προσβληθεισών διοικητικών πράξεων στηρίχθηκε αποκλειστικά στην ανεπαρκή αιτιολόγησή τους. Κάτω από τις συνθήκες αυτές, το Διοικητικό Εφετείο παρέπεμψε δύο φορές την υπόθεση στην διοίκηση για να αποφανθεί εκ νέου επί της αιτήσεως του προσφεύγοντος αιτιολογώντας επαρκώς την τυχόν απόφασή της. Από αυτό προκύπτει ότι το Διοικητικό Εφετείο δεν κάλεσε ποτέ την διοίκηση να προσφέρει την αιτούμενη θέση στον προσφεύγοντα. Επιπλέον, το Δικαστήριο σημειώνει ότι το ΕΚΕΦΕ έχει ήδη ικανοποιήσει το αίτημα του προσφεύγοντος προσφέροντάς του μία σύμβαση αορίστου χρόνου.

Σε ό,τι αφορά την αιτίαση του προσφεύγοντος ότι δεν προσλήφθηκε αναδρομικά, από την 1^η Νοεμβρίου 1995, το Δικαστήριο θεωρεί ότι δεν είναι της αρμοδιότητάς του να καθορίσει την ακριβή ημερομηνία από την οποία η διοίκηση είχε την υποχρέωση να προσλάβει τον ενδιαφερόμενο, αφού το ζήτημα αυτό υπάγεται στην ερμηνεία του εφαρμοστέου εθνικού δικαίου.

Επεται ότι η αιτίαση αυτή είναι προδήλως αβάσιμη και πρέπει να απορριφθεί κατ'εφαρμογήν του άρθρου 35 §§ 3 και 4 της Σύμβασης.

2. Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι η διάρκεια των δύο επιδίκων διαδικασιών παραβίασε την αρχή της «λογικής προθεσμίας» όπως αυτή προβλέπεται από το άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης.

A. Προκαταρκτική παρατήρηση

Ο προσφεύγων βεβαιώνει ότι οι δύο διαδικασίες πρέπει να εξετασθούν από κοινού, αφού αναφέρονται αμφότερες στην άρνηση του ΕΚΕΦΕ να τον προσλάβει σε μία θέση αορίστου χρόνου.

Η Κυβέρνηση βεβαιώνει ότι η επίδικη διαδικασία δεν μπορεί να εξεταστεί ως ενιαίο σύνολο, αφού η διοίκηση αποφάνθηκε επί της αιτήσεως του προσφεύγοντος μετά την απόφαση αριθ. 1628/1997 του Διοικητικού Εφετείου. Κατά συνέπεια, προσφεύγοντας για δεύτερη φορά ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου, ο προσφεύγων εισήγαγε μία δεύτερη διαδικασία που διακρίνεται σαφώς από εκείνη που είχε ήδη λήξει.

Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι, μετά την απόφαση αριθ. 1628/1997 του Διοικητικού Εφετείου, η οποία ακύρωσε την απόφαση του ΕΚΕΦΕ για έλλειψη επαρκούς αιτιολογίας, η διοίκηση εξέδωσε νέα πράξη που απέρριψε την επακόλουθη αίτηση του προσφεύγοντος. Πρέπει επομένως να διαπιστωθεί ότι η απάντηση της διοίκησης στην αίτηση του προσφεύγοντος περάτωσε την πρώτη επίδικη διαδικασία σε ό,τι αφορά τουλάχιστον το ζήτημα της διάρκειάς της. Κατά συνέπεια, το Δικαστήριο θα εξετάσει τις δύο διαδικασίες χωριστά.

B. Επί της πρώτης διαδικασίας

Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η διαδικασία αυτή άρχισε στις 12 Δεκεμβρίου 1995, με την προσφυγή ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών και έληξε στις 10 Οκτωβρίου 1997 με την απόφαση αριθ. 1628/1997 που εκδόθηκε από αυτό, ήτοι περισσότερο από έξι μήνες πριν τις 25 Ιουλίου 2002, ημερομηνία κατάθεσης της προσφυγής. Ο προσφεύγων δεν επικαλείται κάποιον λόγο ικανό να τον απαλλάξει από την υποχρέωση να προσφύγει ενώπιον του Δικαστηρίου μέσα σε προθεσμία έξι μηνών από την ημερομηνία αυτή.

Επεται ότι η αίτηση αυτή είναι προδήλως εκπρόθεσμη και πρέπει να απορριφθεί κατ'εφαρμογήν του άρθρου 35 §§ 3 και 4 της Σύμβασης.

Γ. Επί της δεύτερης διαδικασίας

1. Περίοδος που πρέπει να ληφθεί υπόψη

Το Δικαστήριο σημειώνει ότι η δεύτερη επίδικη διαδικασία άρχισε στις 7 Φεβρουαρίου 1999, με την προσφυγή ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, και έληξε στις 28 Ιανουαρίου 2002, με την απόφαση αριθ. 35/2002 που εκδόθηκε από αυτό. Η διάρκειά της ήταν επομένως δύο χρόνια, έντεκα μήνες και είκοσι μία ημέρες για έναν βαθμό δικαιοδοσίας.

2. Εκτίμηση της διάρκειας της διαδικασίας

Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι μία περίοδος τριών περίπου ετών για έναν βαθμό δικαιοδοσίας δεν είναι υπερβολική.

Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι ο λογικός χαρακτήρας της διάρκειας μιας διαδικασίας εκτιμάται σύμφωνα με τις συνθήκες της υπόθεσης και λαμβανομένων υπόψη των κριτηρίων που έχουν καθιερωθεί από την νομολογία του, και ειδικότερα της πολυπλοκότητας της υπόθεσης, της συμπεριφοράς του προσφεύγοντος και εκείνης των αρμοδίων αρχών, καθώς και του αντικειμένου της διαφοράς για τους ενδιαφερόμενους (βλέπε, μεταξύ πολλών άλλων, *Frydlender κατά Γαλλίας* [GC], αριθ. 30979/96, § 43, CEDH 2000-VII).

Το Δικαστήριο εκτιμά ότι η υπόθεση παρουσίαζε μία σχετική πολυπλοκότητα, η οποία οφειλόταν ειδικότερα στο ζήτημα της αιτιολογίας της προσβληθείσας διοικητικής πράξης. Πράγματι, το Διοικητικό Εφετείο αναγκάστηκε να εξετάσει μία εσωτερική έκθεση του ΕΚΕΦΕ για να αποφανθεί στη συνέχεια πάνω στο ζήτημα του αν η απόρριψη της αίτησης του προσφεύγοντος ήταν επαρκώς αιτιολογημένη. Σε ό,τι αφορά την συμπεριφορά των αρμοδίων

δικαστικών αρχών, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι μόνον οι καθυστερήσεις που είναι καταλογιστέες στο Κράτος μπορούν να οδηγήσουν στο συμπέρασμα της παραβίασης της «λογικής προθεσμίας» (βλέπε, μεταξύ άλλων, *Proszak κατά Πολωνίας*, απόφαση της 16 Δεκεμβρίου 1997, *Recueil des arrêts et décisions 1997-VIII*, σελ. 2774, § 40). Εν προκειμένω, το Δικαστήριο δεν διαπιστώνει αδικαιολόγητη καθυστέρηση στην διεξαγωγή της διαδικασίας.

Ενόψει των προηγούμενων, το Δικαστήριο εκτιμά ότι εν προκειμένω η δικαιοσύνη δεν απονεμήθηκε με καθυστερήσεις ικανές να θέσουν σε αμφιβολία την αποτελεσματικότητα και την αξιοπιστία της (*Katte Klitsche de la Grange κατά Ιταλίας*, απόφαση της 27 Οκτωβρίου 1994, *série A no. 293-B*, σελ. 39, § 61).

Επεται ότι η αίτηση αυτή είναι προδήλως εκπρόθεσμη και πρέπει να απορριφθεί κατ'εφαρμογήν του άρθρου 35 §§ 3 και 4 της Σύμβασης.

Κατά συνέπεια, πρέπει να τερματισθεί η εφαρμογή του άρθρου 29 § 3 της Σύμβασης και να κηρυχθεί η προσφυγή απαράδεκτη.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο, κατά πλειοψηφία,
Κηρύσσει την προσφυγή απαράδεκτη.

(υπογραφή)

Søren NIELSEN

Γραμματέας

(υπογραφή)

Λουκής ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ

Πρόεδρος

Ακριβής μετάφραση του συνημμένου
εγγράφου από τα γαλλικά.
Αθήνα, 7 Ιανουαρίου 2005
Ο μεταφραστής

Αλέξανδρος Πετροτσόπουλος

